

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum XVII. Cum instantia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

1 Notandum primò. Non posse ad petitionem etiam cuiuscunque Patroni novum censum imponi Ecclesijs, neque augeri veterem, quicquid in prima tandem fundatione fieri possit; ita ut non tantum juramentum de tali novo censu, aut augmento solvendo nullum sit, prout jam dictum, & absolutio, de qua in hoc cap. mentio fit, non tam sit de juramento, quàm de peccato temeritatis, sed fidejussoria etiam cautio, si præstita fuit, non teneat, cum sit accessoria ei, quod non tenet.

2 Notandum secundo. Canonicam penam, quæ talibus temerè censum novum, aut veteris augmentum sub juramento in se recipientibus, aut imponentibus statuitur, arbitrariam esse, cum à jure nulla certa statuta sit; & quamvis in *cap. quia Clerici ix. b. r.* pœna privationis statuatur in tales censum novum, aut veteris augmentum imponentes, sermo tamen ibi est, si Simoniaca collusio intervenerit, quæ cum in hoc *cap.* locum non habeat, consequenter pœna ibi statuta ad hunc casum extendenda non est.

CAPITULUM XVI.

Quanto.

PARAPHRASIS.

Fundatores monasterij Bellavillæ in ipsa hujus fundatione liberaliter constituerunt, ut singulis annis una procuratio ab hoc monasterio Religiosis Fratribus S. Irenæi solveretur: quæ procuratio, quia non multum ob paucitatem Monachorum S. Irenæi gravabat monasterium Bellavillæ, dictis Fratribus diligenter solvebatur; successu tamen temporis, cum augetetur numerus fratrum S. Irenæi, multum gravis esse cœpit dicta procuratio, cum ad eam magni sumptus requirerentur. Rogaverunt proinde Pontificem Monachi Bellavillæ, ut circa hanc procurationem, in ipsa fundatione illis impositam, provideret, ne nimium gra-

varetur Villavilla monasterium, sed primâ mensurâ, quæ ab initio solvebatur, contenti esse juberentur S. Irenæi Monachi, non obstante majore jam numero Fratrum S. Irenæi: quod ut fieret, à Pontifice concessum est, nisi reditus dicti monasterij Bellavillæ multum audivissent, ut in solvenda etiam pinguiore procuratione, cum nulla determinasset, monasterium Bellavillæ singulariter non gravaretur.

SUMMARIUM.

In fundatione beneficij, aut monasterij, gravari quidem hoc potest pensio solvenda onere, augeri tamen tantum facile postmodum hac pensio non potest.

Notandum. Posse quidem in fundatione talis monasterij aut beneficij, gravari illud onere pensionis alicujus tertio solvendæ; augeri tamen hanc pensionem, quamvis nulla determinata quantitas sit, postmodum multiplicatis illis, in quorum gratiam tale onus impositum est, non debere (neque enim, quod ab initio constitutum est, facile mutari debet, ut ait *Glossa hic V. indulgemus*) nisi notabiliter audita essent facultates onerati monasterij, aut beneficij (cum enim ex meta liberalitatis onus hoc in se suscepit beneficium, vel monasterium, consequenter ad gravamen nimium non extendendum) judicari hanc moderationem faciendam officio explorato, nisi sine singulari gravamine sibi posset major etiam pensio, aut procuratio.

CAPITULUM XVII.

Cum instantia.

PARAPHRASIS.

Conquesti sunt apud Innocentium III. Papam Clerus & Præmicerius Mediolanensis, quod, cum illi Legatos & Nuncios Sedis Apostolicæ reverenter recipere vellet, procuraciones eis præstent, hoc tamen Or-

narij aut Canonici majoris Ecclesie Mediolanensis facere renuant, & subsidium ad expensas faciendas denegent, ut adeo ipsi in procuracionibus faciendis plus æquo onerentur. Respondet proinde huic querelæ Pontifex, nullam se Ecclesiam ab harum procuracionum præstatione, Nuntijs, & Legatis Sedis Apostolicæ faciendarum, velle eximiam, nisi speciale privilegium, super hac exemptione habeat, de quo meritò dubitari debet; ita ut nec præscriptione juvari possint, contra visitantes, etiamsi congruo tempore nullam procuracionem præstiterint *cap. Accedens 15, & cap. cum officij de præscriptione*, sicut enim contra jus visitandi præscribi non potest, ita nec contra jus procuracionum, occasione visitationis præstandarum, cum connexorum sit eadem ratio.

SUMMARIUM.

Hac constitutio aliquatenus est correctæ.
Notandum est, hanc constitutionem de jure communi procedere, cujus aliqua correctio in Trid. est facta, ubi *sess. 14. c. 3. de reform.* deciditur, procuraciones tales præstandas non esse, ubi nulla eorum dandorum viget consuetudo, sed omnia gratis fiunt, prout *cap. 6. hoc tit.* jam notatum.

CAPITVLVM XVIII.

Ex parte.

PARAPHRASIS.

Voverunt aliqui in Archiepiscopatu Compostellano, solvere Ecclesijs certas frumenti mensuras; cum autem in illis partibus diversæ mensuræ, majores aliæ, & aliæ minores essent, neque ex voti verbis colligi posset, de qua mensura votum fuerit factum, quærebatur ex Pontifice, ad quamnam mensuram essent obligandi, qui votum tale fecerunt? Re-

spondit ille, ab his, qui vota illa, juxta communem modum Patriæ illius, quam emptores & venditores observare solent, continuo solverunt, modum illum, & mensuram continuandam: qui verò nunc primùm solvere incipiunt, eò quòd longo tempore interniserint, cum non contlet, ad quam mensuram majores illorum, & antecessores se obligaverint, ad solutionem compellendos, quam communiter observant omnes: si tamen alij communiter etiam juxta varias mensuras sua vota expleant, ita ut hi juxta majorem, alij juxta minorem mensuram solvant, ab his licere juxta minorem mensuram sua hæc vota persolvere.

SUMMARIUM.

Voti materia, si non est voto determinata, ex consuetudine populi desumenda est.

Notandum. Rectius patere hujus juris explicationem ex Theologia Morali de Votis; ubi passim docetur, à communi & recepta praxi, ac totius communitatis, vel majoris partis consuetudine desumendum, quæ quantitas, aut mensura, si voto determinata non sit, ad explendum votum sufficiat. Vide *l. 4. rr. 4. cap. 3.* ubi *num. 3.* dicitur, strictam interpretationem in materia voti faciendam, si dubium circa illam oriatur; & *Glossa in notatis* dicit, cum vota hujusmodi gratuita fuerint ab initio, benignius esse à viris Ecclesiasticis exigenda, & ne tanquam exactores videantur lucris temporalibus inhiare, ac ipsorum avaritiâ munificentia erga Ecclesias retardatur.

CAPITVLVM XIX.

Cùm olim.

PARAPHRASIS.

Episcopus Cæsarugustanus impetebat Abbatem aliquem, ratione Ecclesiarum duarum possessarum ab Abbate, petendo illorum

SSS